

**ZURLIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO**

Į S A K Y M A S

**DĖL VISUOMENĖS IR SUINTERESUOTŲ INSTITUCIJŲ INFORMAVIMO APIE
APLINKOS ORO UŽTERŠTUMO LYGIUS, VIRŠIJANČIUS PAVOJAUS AR
INFORMAVIMO SLENKSČIUS, TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2005 m. gegužės 26 d. Nr. D1-265/V-436
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [98-2813](#)) 9 straipsniu ir siekdami užtikrinti informacijos apie aplinkos oro kokybę prieinamumą visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms, kurios galėtų operatyviai imtis priemonių, kad būtų sumažintas pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai,

1. T v i r t i n a m e Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d a m e įsakymo vykdymo kontrolę Aplinkos ministerijos sekretoriui Aleksandrui Spruogiui bei Sveikatos apsaugos ministerijos sekretoriui Romualdai Sabaliauskui.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ŽILVINAS PADAIGA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2005 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D1-265/V-436

VISUOMENĖS IR SUINTERESUOTŲ INSTITUCIJŲ INFORMAVIMO APIE APLINKOS ORO UŽTERŠTUMO LYGIUS, VIRŠIJANČIUS PAVOJAUS AR INFORMAVIMO SLENKSČIUS, TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato veiksmus, kurių turi imtis šio Tvarkos aprašo 2 punkte nurodytos atsakingos institucijos, kai atitinkamų teršalų koncentracijos aplinkos ore viršija aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“ (Žin., 2001, Nr. [106-3827](#)) bei 2002 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 544/508 „Dėl ozono aplinkos ore normų ir vertinimo taisyklių nustatymo“ (Žin., 2002, Nr. [105-4731](#)) nustatytus informavimo ar pavojaus slenksčius, bei visuomenės informavimo apie šiuos viršijimus tvarką.

2. Šiuo Tvarkos aprašu privalo vadovautis Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra, visuomenės sveikatos centrai apskrityse, Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinis aplinkos sveikatos centras, savivaldybės, teikdamos informaciją apie sieros dioksido (SO₂) ir/ar azoto dioksido (NO₂) koncentracijas, viršijančias nustatytus pavojaus slenksčius, bei ozono (O₃) koncentraciją, viršijančią nustatytą informavimo ar pavojaus slenkstį.

II. ATSAKINGŲ INSTITUCIJŲ VEIKSMAI

3. Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentas (toliau – RAAD), išmatavęs ar kitaip nustatęs, kad nors vieno iš Tvarkos aprašo 2 punkte nurodyto oro teršalo koncentracija tris valandas iš eilės viršija arba gali viršyti nustatytą SO₂ pavojaus slenkstį – 500 µg/m³, NO₂ pavojaus slenkstį – 400 µg/m³, O₃ pavojaus slenkstį – 240 µg/m³ ar O₃ informavimo slenkstį – 180 µg/m³:

3.1. nedelsiant informuoja visuomenę (per žiniasklaidą – radijas, televizija, spauda, internetas ir pan.) toje teritorijoje, kurioje nustatytas pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimas;

3.2. nedelsiant telefonu arba elektroniniu būdu informuoja (o ne vėliau kaip per 1 dieną raštu patvirtina) apie tai:

3.2.1. savivaldybės, kurios teritorijoje nustatytas pavojaus ar informavimo slenksčio viršijimas, administraciją;

3.2.2. Aplinkos ministeriją;

3.2.3. apskrities, kurios teritorijoje nustatytas pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimas, visuomenės sveikatos centrą (toliau – Visuomenės sveikatos centras atitinkamoje apskrityje);

3.2.4. Aplinkos apsaugos agentūrą;

3.3. užtikrina kas valandą atnaujintos informacijos teikimą 3.2 punkte nurodytoms institucijoms.

4. RAAD, informuodamas 3.2 punkte nurodytas institucijas, privalo pateikti šią minimalią informaciją:

4.1. pavojaus ar informavimo slenksčio viršijimo datą, valandą bei vietą ir, jei žinoma, – priežastis;

4.2. nustatytą didžiausią koncentraciją;

4.3. pranešimą visuomenei, kuriame turi būti nurodyta – gyventojų rizikos (jautrios) grupės, kurios gali būti jautrios tam tikrų teršalų pavojaus ar informavimo slenksčio viršijimui, atsargumo priemonės, kurių turi imtis gyventojai (1, 2, 3 priedai).

5. Visuomenės sveikatos centras atitinkamoje apskrityje, gavęs iš RAAD 4 punkte nurodytą informaciją apie pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimus, nedelsiant informuoja apie tai: Sveikatos apsaugos ministeriją, Valstybinį aplinkos sveikatos centrą, Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Atsižvelgdamas į situacijos pokyčius, pateikia papildomą, nei nurodyta pridedamose pranešimo formose (Priedai 1–3), informaciją visuomenei.

6. Aplinkos apsaugos agentūra, gavusi iš RAAD informaciją apie pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimus:

6.1. nustato užterštumo plitimo bei kitimo tendencijas ir nedelsiant informuoja Aplinkos ministeriją, Sveikatos apsaugos ministeriją, Valstybinį aplinkos sveikatos centrą, Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinę aplinkos apsaugos inspekciją, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie VRM, Ekstremalių sveikatai situacijų centrą, atitinkamos savivaldybės administraciją bei RAAD ir visuomenės sveikatos centrą apskrityje, pateikdama informaciją apie:

6.1.1. geografinę sritį, kurioje tikimasi, kad bus viršytas informavimo ar pavojaus slenkstis,

6.1.2. numatomą taršos pokytį (pagerėjimas, nusistovėjimas arba pablogėjimas), kartu nurodant pokyčių priežastis;

6.1.3. pavojaus ar informavimo slenksčio viršijimo trukmę;

6.2. apibendrintą informaciją patalpina savo internetiniame tinklalapyje.

7. Valstybinis aplinkos sveikatos centras, gavęs iš Aplinkos apsaugos agentūros informaciją apie pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimus, jų plitimo ir kitimo tendencijas, pagal kompetenciją įvertina gaunamus duomenis ir konsultuoja atitinkamą visuomenės sveikatos centrą apskrityje galimo poveikio visuomenės sveikatai klausimais.

8. Savivaldybės administracija, gavusi informaciją apie teršalų koncentracijų pavojaus ir/ar informavimo slenksčių viršijimus:

8.1. nedelsiant informuoja visuomenę (per žiniasklaidą – radijas, televizija, spauda, internetas ir pan.) toje teritorijoje, kurioje nustatytas pavojaus ar informavimo slenksčių viršijimas;

8.2. kiek galima greičiau imasi priemonių įgyvendinti iš anksto tokiems atvejams parengtą ir su RAAD suderintą veiksmų planą užterštumo lygiui, pavojingam žmonių sveikatai ir aplinkai, mažinti.

Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašo 1 priedas

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Oro teršalų poveikis sveikatai ir rekomenduojamos atsargumo priemonės, esant **azoto dioksido** pavojaus slenksčio viršijimams

Teršalas	Pavojaus slenkstis	Gyventojų rizikos (jautri) grupė	Simptomai	Atsargumo priemonės
Azoto dioksidas (NO ₂)	400 µg/m ³	Kūdikiai, vaikai, nėščiosios, pagyvenusieji asmenys, asmenys, sergantys astma ir kitomis kvėpavimo sistemos ligomis bei kraujotakos sistemos ligomis, asmenys, paveikti kitomis toksinėmis medžiagomis, kurios sustiprina oro teršalų poveikį arba sąveikauja su oro teršalais, asmenys, gyvenantys nepalankiomis socialinėmis ekonominėmis sąlygomis	Akių, nosies ir gerklės dirginimas; dusulys; kosulys (gali būti su gleivėmis); padidėjęs kvėpavimo takų jautrumas medikamentams, mažinantiems bronchų spindį; susilpnėjusi plaučių funkcija (ypač sergantiems lėtine obstrukcine plaučių liga); padidėjęs kvėpavimo takų imlumas kvėpavimo takų infekcijoms (ypač vaikų); paūmėjusios kvėpavimo takų alerginės uždegiminės reakcijos; sergančiųjų kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos ligomis sveikatos pablogėjimas	Riboti darbinę veiklą ir fizinį aktyvumą lauke; neatidarinėti orlaidžių, langų ir durų; sandariai uždaryti visas vėdinimo angas; patalpų vėdinimui naudoti oro kondicionierius; važiuojant autotransporto priemonėmis sandariai uždaryti langus; naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones (kvėpavimo aparatus, filtruojančias priemones, kurių techniniuose reikalavimuose nurodyta, kiek galima būti aplinkoje, atsižvelgiant į oro teršalų koncentraciją); blogai pasijutus, kreiptis į gydytoją; esant būtinybei ar kilus neaiškumams, konsultuotis su visuomenės sveikatos centro apskrityje specialistais ar Valstybinio aplinkos sveikatos centro specialistais

Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašo 2 priedas

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Oro teršalų poveikis sveikatai ir rekomenduojamos atsargumo priemonės, esant **sieros dioksido** pavojaus slenksčio viršijimams

Teršalas	Pavojaus slenkstis	Gyventojų rizikos (jautri) grupė	Simptomai	Atsargumo priemonės
Sieros dioksidas (SO ₂)	500 µg/m ³	Kūdikiai, vaikai, nėščiosios, pagyvenusieji asmenys, asmenys, sergantys astma ir kitomis kvėpavimo sistemos ligomis bei kraujotakos sistemos ligomis, asmenys, paveikti kitomis toksinėmis medžiagomis, kurios sustiprina oro teršalų poveikį arba sąveikauja su oro teršalais, asmenys, gyvenantys nepalankiomis socialinėmis ekonominėmis sąlygomis	Kvėpavimo takų dirginimas; refleksinis kosulys; kvėpavimo sutrikimai; sunkus ir susilpnėjęs kvėpavimas; nosies ir gerklės deginimas; dusulio priepuoliai; bronchų spazmai (ypač sergančiųjų astma); odos ir gleivinių dirginimas; sergančiųjų kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos ligomis sveikatos pablogėjimas	Riboti darbinę veiklą ir fizinį aktyvumą lauke; neatidarinėti orlaidžių, langų ir durų; sandariai uždaryti visas vėdinimo angas; patalpų vėdinimui naudoti oro kondicionierius; važiuojant autotransporto priemonėmis sandariai uždaryti langus; naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones (kvėpavimo aparatus, filtruojančias priemones, kurių techniniuose reikalavimuose nurodyta, kiek galima būti aplinkoje, atsižvelgiant į oro teršalų koncentraciją); blogai pasijutus, kreiptis į gydytoją; esant būtinybei ar kilus neaiškumams, konsultuotis su visuomenės sveikatos centro apskrityje specialistais ar Valstybinio aplinkos sveikatos centro specialistais

Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašo 3 priedas

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Oro teršalų poveikis sveikatai ir rekomenduojamos atsargumo priemonės, esant **ozono** pavojaus ir informavimo slenksčio viršijimams

Teršalas	Pavojaus slenkstis	Informavimo slenkstis	Gyventojų rizikos (jautri) grupė	Simptomai	Atsargumo priemonės
Ozonas (O ₃)	240 µg/ m ³	180 µg/ m ³	Kūdikiai, vaikai, nėščiosios, pagyvenusieji asmenys, asmenys, sergantys astma ir kitomis kvėpavimo sistemos ligomis bei kraujotakos sistemos ligomis, asmenys, paveikti kitomis toksinėmis medžiagomis, kurios sustiprina oro teršalų poveikį arba sąveikauja su oro teršalais, asmenys, gyvenantys nepalankiomis socialinėmis ekonominėmis sąlygomis	Akių dirginimas, kosulys; dusulys; gerklės sausumas; nosies užgulimas, skausmas įkvėpus ir krūtinės ląstos spaudimas; plaučių dirginimas ir uždegimas; sumažėjęs plaučių tūris; galvos skausmas; pykinimas; nuovargio jausmas; sumažėjęs imuninis atsparumas ir padidėjęs jautrumas alergenams; sergančiųjų kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos ligomis sveikatos pablogėjimas	Riboti darbinę veiklą ir fizinį aktyvumą lauke; neatidarinėti orlaidžių, langų ir durų; sandariai uždaryti visas vėdinimo angas; patalpų vėdinimui naudoti oro kondicionierius; važiuojant autotransporto priemonėmis sandariai uždaryti langus; naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones (kvėpavimo aparatus, filtruojančias priemones, kurių techniniuose reikalavimuose nurodyta, kiek galima būti aplinkoje, atsižvelgiant į oro teršalų koncentraciją); blogai pasijutus, kreiptis į gydytoją; esant būtinybei ar kilus neaiškumams, konsultuotis su visuomenės sveikatos centro apskrityje specialistais ar Valstybinio aplinkos sveikatos centro specialistais

Visuomenės ir suinteresuotų institucijų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius, viršijančius pavojaus ar informavimo slenksčius, tvarkos aprašo 4 priedas

VISUOMENĖS IR SUINTERESUOTŲ INSTITUCIJŲ INFORMAVIMO SCHEMA

